

Marta Janachowska-Budych

Uniwersytet im. A. Mickiewicza

maja@amu.edu.pl

Simone Schiedermaier (red.)

*LITERATURVERMITTLUNG. TEXTE, KONZEPTE, PRAXEN IN
DEUTSCH ALS FREMDSPRACHE UND DEN FACHDIDAKTIKEN
DEUTSCH, ENGLISCH, FRANZÖSISCH*

IUDICIUM VERLAG, MÜNCHEN 2017, 273 SS.

Napisana pod redakcją Simone Schiedermaier i wydana w 2017 roku przez monachijskie wydawnictwo Iudicium pozycja *Literaturvermittlung. Texte, Konzepte, Praxen in Deutsch als Fremdsprache und den Fachdidaktiken Deutsch, Englisch, Französisch* [Nauczanie literatury. Teksty, koncepcje, praktyki w nauczaniu języka niemieckiego jako obcego oraz przedmiotów język niemiecki, język angielski, język francuski] jest pokłosiem międzynarodowej konferencji naukowej poświęconej roli literatury w nauczaniu języków obcych w perspektywie interdyscyplinarnej i międzykulturowej, która odbyła się w dniach 22-24.10.2015 w Kolegium Nauk Alfrieda Kruppa w Greifswaldzie. Książka składa się ze wstępu, trzech głównych części tematycznych, z których każda liczy cztery rozdziały, oraz noty o autorach.

Część pierwsza, *Deutsch als Fremdsprache* [Język niemiecki jako obcy], zawiera teksty odnoszące się do różnorodnych aspektów wykorzystania literatury na zajęciach języka niemieckiego jako obcego oraz w kształceniu przyszłych nauczycieli tegoż języka. Otwiera ją rozdział autorstwa Simone Schiedermaier poświęcony próbie odpowiedzi na pytanie, dlaczego, w jaki sposób i z jakiej literatury należy korzystać na zajęciach języka niemieckiego jako obcego. Rozważania uporządkowano według związków literatury z nauczaniem gramatyki, nauczaniem o kulturze i nauczaniem międzykulturowym oraz ukazano je w ujęciu historycznym, aż po współczesne tendencje, które w sposób

klarowny zostały zarysowane w ostatnim podrozdziale. Refleksje zawarte w tekście Simone Schiedermaier stanowią doskonały punkt wyjścia do zaprezentowania kolejnych możliwości, jakie rodzą się z zastosowania literatury w nauczaniu języka niemieckiego jako obcego. Michael Ewert, którego odnoszący się do literatury wielokulturowej i transkulturowej tekst przyjmuje ciekawą formę dwunastu tez, dowodzi, że literatura tego rodzaju i jej właściwa lektura mogą przyczynić się do powstania świadomości kulturowej różnorodności i stworzenia szans na harmonijną koegzystencję ludzi wywodzących się z różnych kultur i społeczeństw. Renate Riedner przedstawia stan badań nad narracyjnością i opowiadaniem na zajęciach języka obcego i drugiego oraz ukazuje opowiadanie literackie jako jedno z mediów nauczania i uczenia się języka obcego i drugiego. Almut Hille, bazując na swoich doświadczeniach z międzynarodowego seminarium dla przyszłych nauczycieli języka niemieckiego jako obcego, opisuje analizę tekstów autobiograficznych i dyskursów na temat pamięci i wspomniania jako metodę rozwoju uczenia się kulturowego i symbolicznego.

W dwóch pierwszych rozdziałach części drugiej zatytułowanej *Germanistik in Skandinavien* [Germanistyka w Skandynawii], podobnie jak w tekście Almut Hille, w centrum rozważań znajdują się kwestie związane z pamięcią, wspomnianiem i ich literackimi reprezentacjami. Ingvild Folkvort zajmuje się w tym kontekście „wielojęzyczną pracą wspomnieniową” pisarza Georga-Arthura Goldschmidta, a Karen Bauer i Lise Sandvik opisują przebieg i wyniki sześciotygodniowego projektu przeprowadzonego z uczniami jednej z norweskich szkół, poświęconego w swej formie cyfrowemu (literackiemu) opowiadaniu historii, a w treści – norwesko-niemieckiej historii. Dwa pozostałe rozdziały odnoszą się do uniwersyteckich zajęć języka niemieckiego jako obcego. Linda Karlsson Hammarfelt koncentruje się na ukazaniu literackich przykładów możliwości połączenia conceptów zrównoważonego rozwoju i „water writing”, a Moritz Schramm w swym tekście pod znamienym tytułem *Probleme und Perspektiven* [Problemy i perspektywy] zastanawia się nad rolą, jaka ma być przypisana literaturze w zmieniającej się rzeczywistości duńskich uniwersytetów, nastawionej na urynkowanie i „spieniężenie” wiedzy.

Fachdidaktik Deutsch, Englisch, Französisch [Dydaktyka przedmiotów język niemiecki, język angielski, język francuski] to tytuł ostatniej części książki dotyczącej zagadnień z zakresu dydaktyki literatury w różnorodnych kontekstach dydaktycznych i z różnymi grupami docelowymi, przy czym niekoniecznie chodzi o nauczanie danego języka jako obcego, o czym świadczą rozdziały pierwszy i ostatni w tej części. Ricarda Freudenberg określa nauczanie literatury jako zadanie interdyscyplinarne i opisuje seminaria kooperacyjne, łączące literaturoznawstwo z dydaktyką literatury, jako metodę przygotowania do pracy w zawodzie nauczyciela języka niemieckiego jako rodzimego. Również

Markus Raith w zamykającym cały tom tekście nie odnosi się bezpośrednio do dydaktyki języków obcych, chociaż jego rozważania nad kwestiami medialno-estetycznymi, literackimi i językowymi, których podstawę stanowią obecne w mediach masowych połączenia tekstu z obrazem, można rozciągnąć na dydaktykę języków zarówno rodzimych, jak i obcych. Teksty Laurenza Volkmana i Daniela Caspari to powrót do aspektów dydaktyczno-literackich z punktu widzenia dydaktyki języków obcych. Laurenz Volkmann pisze o zmieniającym się rozumieniu literatury, a co za tym idzie również jej dydaktyki z perspektywy nauczania języka angielskiego jako obcego, a Daniela Caspari porównuje rolę i pozycję tekstów literackich na zajęciach z języków obcych przed wprowadzeniem tzw. „standardów kształcenia” oraz po ich wprowadzeniu.

Niniejsza pozycja charakteryzuje się wieloaspektowym ujęciem zagadnień dydaktyki literatury, przejrzystością i wewnętrzną spójnością w doborze i usystematyzowaniu treści. Nakładające się w niej na siebie perspektywy: międzynarodowa i interdyscyplinarna, teoretyczna i praktyczna, a także teoretyczne retrospektywy, w połączeniu z prezentowaniem najnowszych wyników badań i najbardziej aktualnych tendencji w dydaktyce literatury, sprawiają, że staje się ona ważnym źródłem wiedzy i inspiracji tak dla teoretycznych rozważań, jak i praktycznej pracy z tekstami literackimi wszystkich gatunków i epok w najróżniejszych konstelacjach dydaktycznych w dydaktyce literatury zarówno rodzimej, jak również obcej.